

CHƯƠNG 5

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

(REMITTANCE)

Mục tiêu chương 5

- Phân tích rủi ro của các bên tham gia vào các phương thức thanh toán quốc tế chuyển tiền, CAD.
- Nhận diện rủi ro và lựa chọn cách thức phòng ngừa rủi ro phù hợp cho tình huống thanh toán quốc tế chuyển tiền, CAD cụ thể.
- Diễn giải toàn bộ quy trình của các phương thức thanh toán quốc tế chuyển tiền trả trước, trả sau và CAD.
- Liên hệ và thực hành các kiến thức chuyên sâu về thanh toán chuyển tiền, CAD vào các tình huống cụ thể.
- Đọc hiểu và kiểm tra tính chính xác của điện chuyển tiền trong phương thức thanh toán chuyển tiền.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

NỘI DUNG

- KHÁI NIỆM
- CÁC BÊN THAM GIA
- QUY TRÌNH NGHIỆP VỤ
- CÁC HÌNH THỨC CHUYỂN TIỀN
- NGHIỆP VỤ CHUYỂN TIỀN
- VẬN DỤNG PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN
- NHỮNG VẤN ĐỀ CẦN LƯU Ý

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Khái niệm

Thuật ngữ tiếng Anh: gọi là “*Remittance*”.

- Phương thức thanh toán quốc tế trong hoạt động ngoại thương là muốn nói đến toàn bộ quá trình **thực hiện các quy định để người mua trả tiền và nhận hàng, người bán giao hàng và nhận tiền** đúng theo yêu cầu trong hợp đồng ngoại thương thông qua hệ thống ngân hàng.
- Phương thức **thanh toán chuyển tiền** trong thanh toán quốc tế là phương thức thanh toán mà người có nhu cầu chuyển tiền yêu cầu ngân hàng phục vụ mình chuyển một số tiền xác định trong một khoảng thời gian nhất định cho người thụ hưởng ở nước ngoài.

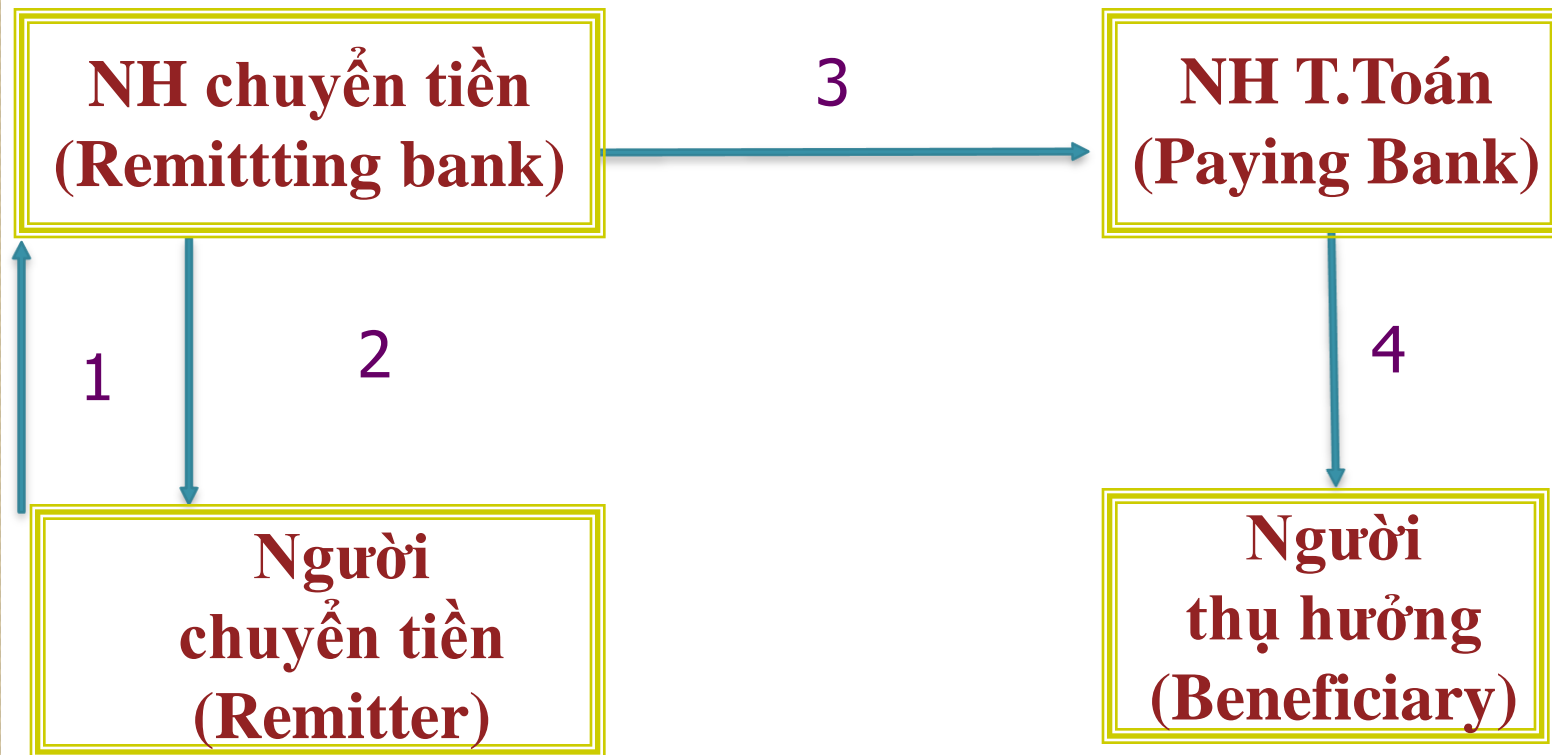
PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Các bên tham gia

- **Người chuyển tiền (Remitter)**: là người có trách nhiệm trả tiền, yêu cầu ngân hàng chuyển tiền ra nước ngoài.
- **Người thụ hưởng (Beneficiary)**: là người được nhận số tiền chuyển đến.
- **Ngân hàng chuyển tiền (Remitting Bank)**: là ngân hàng cung cấp dịch vụ thanh toán cho người chuyển tiền.
- **Ngân hàng thanh toán (Paying Bank)**: là ngân hàng nắm giữ tài khoản người thụ hưởng, trực tiếp ghi có và báo có cho người thụ hưởng.
- **Ngân hàng trung gian (Intermediary Bank)**: là ngân hàng tham gia vào quá trình thanh toán khi ngân hàng chuyển tiền và ngân hàng thanh toán không có quan hệ đại lý hoặc không thanh toán trực tiếp cho nhau được.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Quy trình chuyển tiền

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Các hình thức chuyển tiền

- Chuyển tiền bằng điện (*Telegraphic Transfer – T/T*)
- Chuyển tiền bằng thư (*Mail Transfer – M/T*)
- Chuyển tiền bằng Bankdraft
- Chuyển tiền thông qua Western Union/ Money Gram

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Chuyển tiền bằng điện (*Telegraphic Transfer – T/T*)

- Là một hình thức chuyển tiền, trong đó lệnh thanh toán của NH chuyển tiền được thể hiện trong nội dung một bức điện, do NH này gửi cho NH thanh toán, thông qua Telex hoặc mạng liên lạc viễn thông như SWIFT
- Nếu NH chuyển tiền và NH thanh toán đều là thành viên của SWIFT hoặc có quan hệ trao đổi dữ liệu điện tử với nhau, NH chuyển tiền sẽ gửi chỉ thị chuyển tiền đến NH thanh toán qua mạng liên lạc viễn thông. Các chỉ thị này đều được chuẩn hóa và hoàn toàn bảo mật.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Chuyển tiền bằng thư (*Mail Transfer – M/T*)

- Là một hình thức chuyển tiền, trong đó lệnh thanh toán của NH chuyển tiền được thể hiện trong nội dung 1 bức thư, do NH này gửi cho NH thanh toán qua bưu điện.
- Thư chuyển tiền là chỉ thị của NH chuyển tiền đối với NH thanh toán, yêu cầu NH này chi trả một khoản tiền đã được ấn định, cho người thụ hưởng được chỉ định trong thư

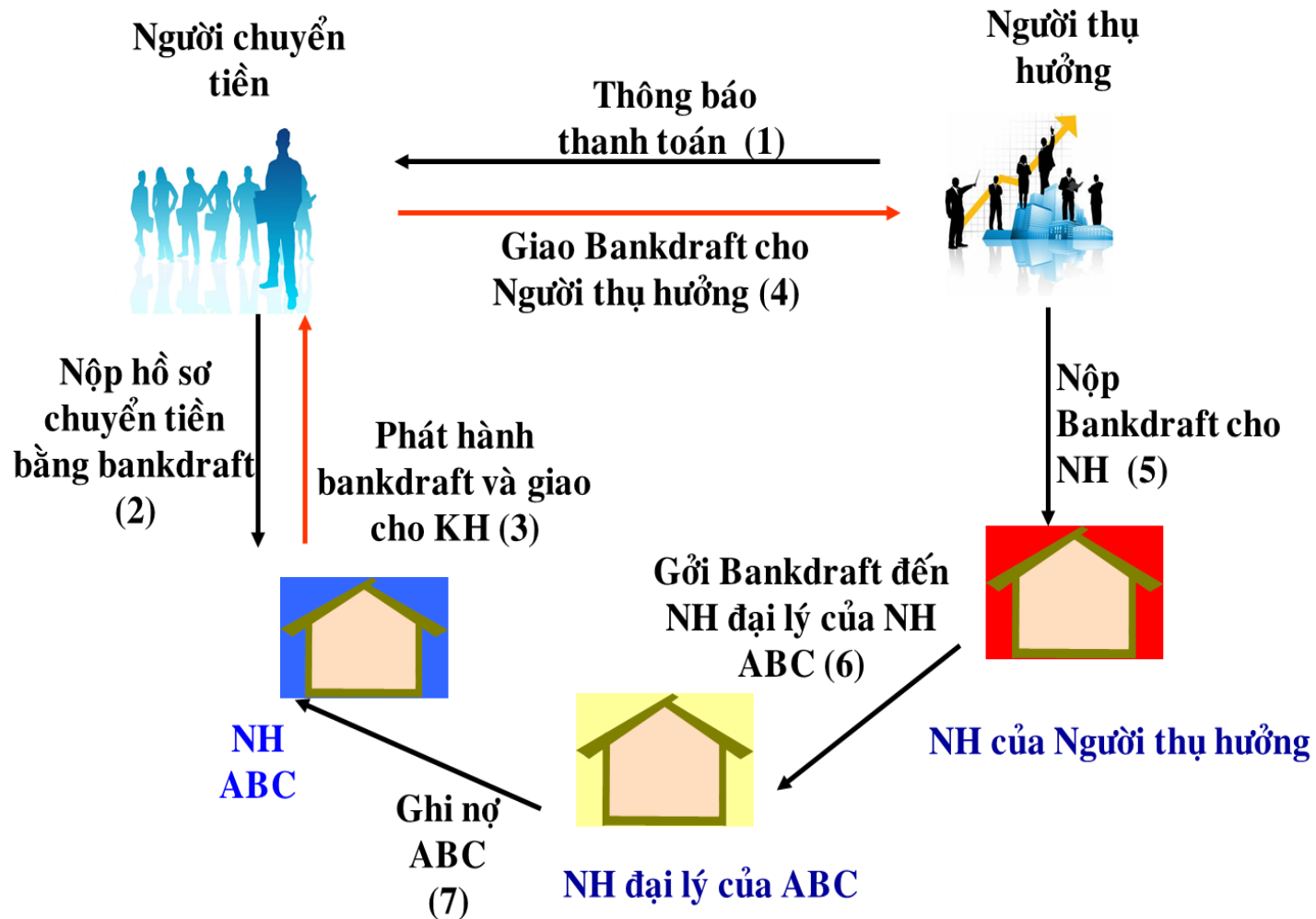
PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Chuyển tiền bằng bankdraft

Ngân hàng chuyển tiền thực hiện chuyển tiền (thanh toán) bằng cách phát hành Bankdraft (trực tiếp phát hành hoặc yêu cầu ngân hàng chi nhánh/ đại lý tại nước người thụ hưởng phát hành).

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Chuyển tiền bằng bankdraft

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Chuyển tiền Western Union/ Money Gram

- **Mục đích chuyển tiền:**
  - Chi phí học tập, chữa bệnh cho bản thân hoặc người thân
  - Đi công tác, khảo sát, du lịch, thăm viếng ở nước ngoài
  - Chuyển tiền thừa kế, trợ cấp cho thân nhân đang ở nước ngoài, Chuyển tiền lương và thu nhập hợp pháp của nhà đầu tư nước ngoài,...
- **Thủ tục hồ sơ:** tùy mục đích chuyển tiền cụ thể, phù hợp yêu cầu về quản lý ngoại hối.
- Hai tổ chức này có mạng lưới đại lý ở hầu hết các nơi trên thế giới.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghiệp vụ chuyển tiền

NHTM chia phương thức chuyển tiền thành hai nghiệp vụ :

- *Nghiệp vụ chuyển tiền đi (Outward Remittance)* được thực hiện khi khách hàng của NH là *người chuyển tiền*. NH đóng vai trò là *ngân hàng chuyển tiền*.
- *Nghiệp vụ chuyển tiền đến (Inward Remittance)* được thực hiện khi khách hàng của NH là *người thụ hưởng*. NH đóng vai trò là *ngân hàng thanh toán*.

Hai nghiệp vụ này đều có thể thực hiện bằng 4 hình thức chuyển tiền nói trên.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghệp vụ chuyển tiền đi

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghiệp vụ chuyển tiền đi

Kiểm tra hồ sơ:

Thứ nhất: Bộ hồ sơ bao gồm các chứng từ gì?

Thứ hai: Kiểm tra nội dung giữa lệnh chuyển tiền so với bộ chứng từ:

- **Thanh toán sau khi nhận hàng**

Hợp đồng: kiểm tra điều khoản thanh toán.

Kiểm tra các nội dung: số tiền, người thụ hưởng, người chuyển tiền, tên hàng, số hoá đơn, số hợp đồng, quy định về phí...

- **Thanh toán ứng trước:**

Kiểm tra điều khoản thanh toán trên hợp đồng, đối chiếu với lệnh chuyển tiền.

- **Chuyển tiền phi thương mại**

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghiệp vụ chuyển tiền đi

Thực hiện hồ sơ:

Thứ nhất: Kiểm tra số dư tài khoản / ngoại tệ của khách hàng

Thứ hai: Đăng ký hồ sơ và lập công điện thanh toán

- Đăng ký hồ sơ
- Dựa vào nội dung lệnh chuyển tiền lập công điện thanh toán
- Hạch toán số tiền thanh toán, các chi phí liên quan

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghiệp vụ chuyển tiền đi

Giải quyết phát sinh

Giải quyết phát sinh khi: Tu chỉnh; Khách hàng không nhận được tiền; Phản hồi từ ngân hàng đại lý; Phản hồi từ ngân hàng thanh toán.

Thứ nhất: Lập công điện tu chỉnh

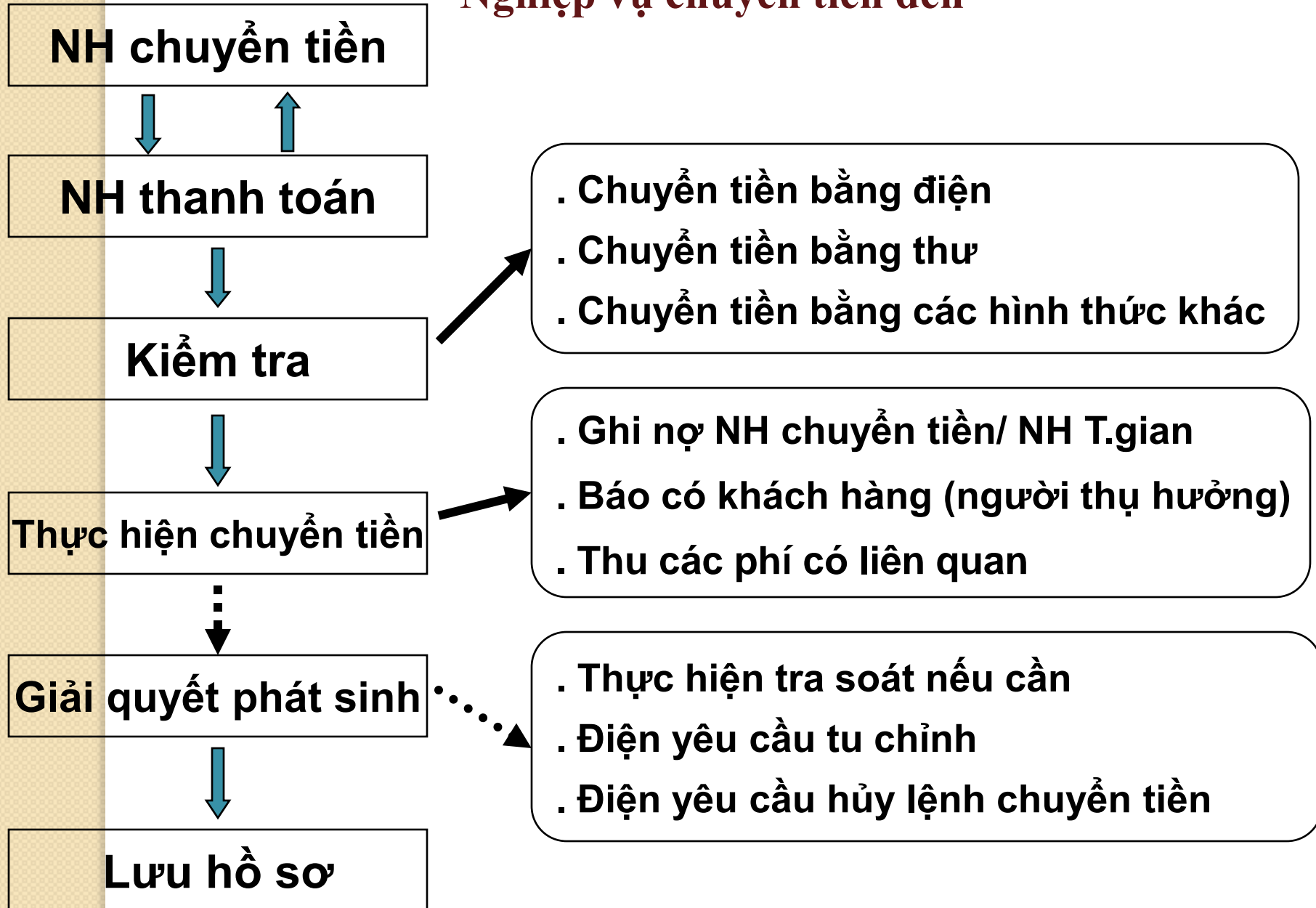
Thứ hai: Giải quyết các phản hồi:

- Khách hàng không nhận được tiền
- Phản hồi từ ngân hàng đại lý
- Phản hồi từ ngân hàng thanh toán

Phải xác định được nguyên nhân và giải quyết các phản hồi nhanh chóng.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghệ vụ chuyển tiền đến

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Nghiệp vụ chuyển tiền

Khi thực hiện nghiệp vụ chuyển tiền đi và đến, cần lưu ý những vấn đề sau:

- Đa số nghiệp vụ chuyển tiền hiện nay được thực hiện bằng điện (T/T hay TTR) thông qua hệ thống SWIFT.
- Theo hệ thống SWIFT, các loại điện sử dụng trong nghiệp vụ chuyển tiền có: MT (Message Type) 103; MT202; MT199; MT910; MT940; MT950; **MT103 là sử dụng phổ biến nhất.**
- Phí trong nghiệp vụ chuyển tiền: gồm phí chuyển tiền, điện phí, các phí phát sinh như phí tu chỉnh, tra soát... Tất cả theo biểu phí của ngân hàng.
- Có 3 cách quy định trả phí: **Toàn bộ phí do người chuyển tiền chịu (OUR); toàn bộ phí do người thụ hưởng chịu (BEN) và phí bên nào bên đó chịu (SHA).**

ĐIỆN CHUYỂN TIỀN MT103

- Sender:
- Receiver:
- Trường 20: Sender reference:
- Trường 23B: Bank Operation Code:
- Trường 26T: Transaction type code:
- Trường 32A: Value date, currency, interbank settled amount
- Trường 33B: Currency/ Instructed amount:
- Trường 50K: Ordering Customer:

ĐIỆN CHUYỂN TIỀN MT103

- Trường 52A: Ordering Institution:
- Trường 56A: Intermediary Institution:
- Trường 57A: Account with Institution:
- Trường 59: Beneficiary customer:
- Trường 70: Remittance information:
- Trường 71A: Detail of Charges:
- Trường 71F: Sender's charges:
- Trường 71G: Receiver's charges:
- Trường 72: Sender to receiver information:

VietComBank VCB SONG THAN
Department: TI&KDDV
Date: 11/09/2014

Teller: U940.0002

MT103 SINGLE CUSTOMER CREDIT TRANSFER

:20:SENDER REFERENCE:
0469042014003621
:32A:VALUE DATE, CURRENCY, INTERBANK SETTLED AMOUNT
140911USD5567,97
:50K:ORDERING CUSTOMER
/00461000427060
TRACIMEXCO - HR1 COMPANY
75/6 VINH PHU 17 ROAD, TRUNG HAMLET
VINH PHU, BINH DUONG, VIET NAM
:57A:ACCOUNT WITH INSTITUTION
ABOCCNBJ
AGRICULTURAL BANK OF CHINA, THE
:59:BENEFICIARY CUSTOMER
/19522514040003997
SHENGZHOU TOMORROW MACHINERY CO.
LTD
:70:REMITTANCE INFORMATION
ADVANCE PAYMENT FOR A PART OF CONT.
NO.2014-10TRA/SANH DATED 02.05.2014
:71A:DETAILS OF CHARGES
SHA
:72:SENDER TO RECEIVER INFORMATION
/ACC/ZHEJIANG SHENGZHOU BRANCH

Teller

NGUYEN LUONG CUC PHUONG

For Vietcombank

Ko Vu Phuong Duy

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Vận dụng phương thức chuyển tiền

Trong hoạt động ngoại thương, các bên mua và bán có thể thỏa thuận các cách thanh toán :

- **Thanh toán trả trước:** người mua trả tiền cho người bán trước khi người bán giao hàng, hình thành *phương thức thanh toán ứng trước (Advance Payment)* và nếu thanh toán bằng chuyển tiền thì sẽ có phương thức thanh toán *chuyển tiền trả trước*.
- **Thanh toán trả sau:** người mua trả tiền cho người bán sau khi đã nhận hàng, hình thành *phương thức thanh toán ghi sổ (Open Account)* và nếu thanh toán bằng chuyển tiền thì sẽ có phương thức thanh toán *chuyển tiền trả sau*.
- **Thanh toán trả ngay:** người bán giao hàng và bộ chứng từ xong thì sẽ nhận được tiền, hình thành *phương thức thanh toán CAD (Cash Against Documents – Giao tiền lấy chứng từ)*.
- Có thể sử dụng hỗn hợp 3 cách thanh toán trả trước, trả sau và trả ngay.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán ứng trước (Advance payment)

■ **Khái niệm:**

Phương thức thanh toán ứng trước là phương thức thanh toán mà theo đó, nhà nhập khẩu sẽ thanh toán giá trị hợp đồng cho nhà xuất khẩu trước khi nhà xuất khẩu giao hàng.

■ **Có các cách quy định trả tiền trước:**

- Ngay sau khi ký hợp đồng.
- Một thời gian nhất định sau ngày ký hợp đồng (phải trước ngày giao hàng).
- Trước khi giao hàng một khoảng thời gian nhất định.

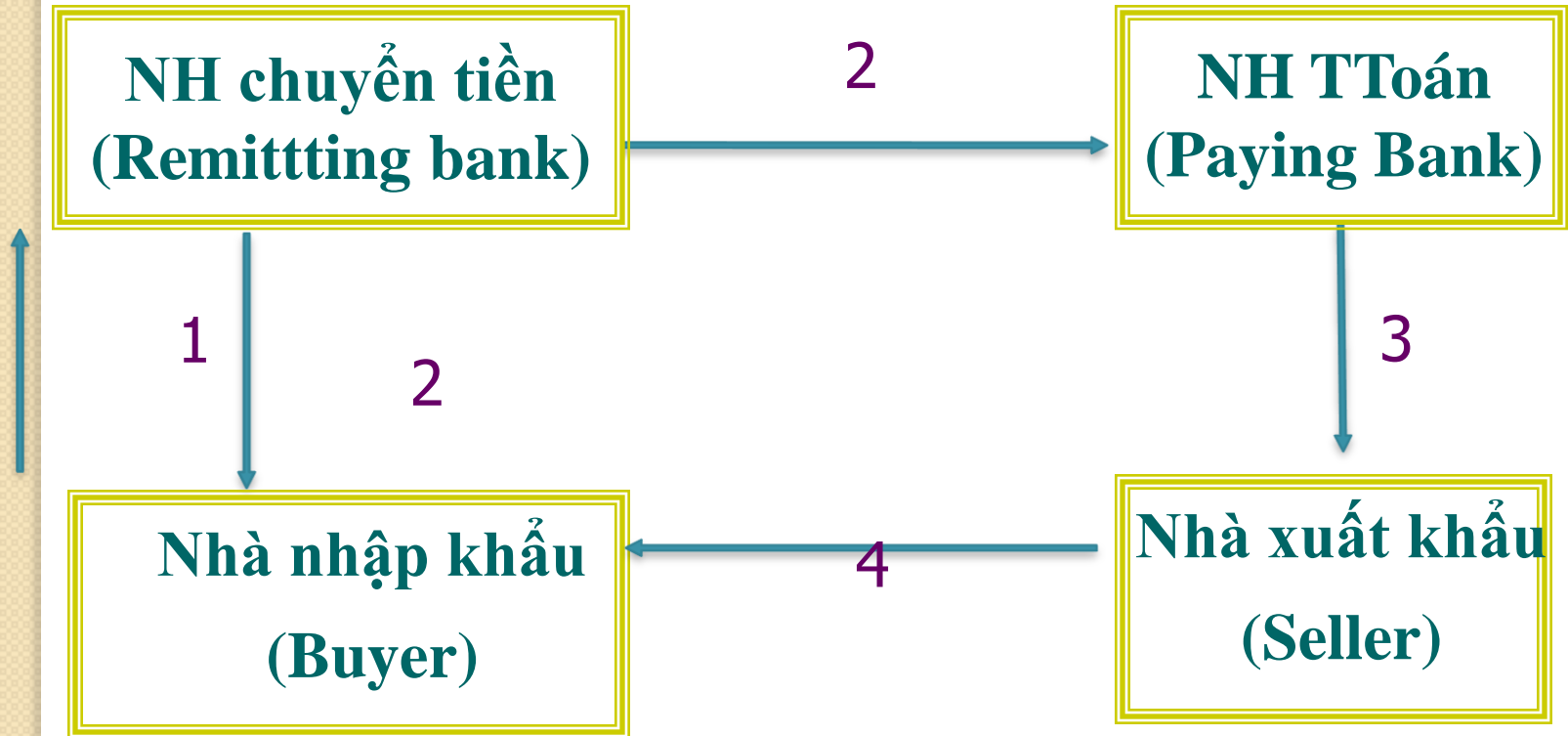
■ **Mục đích của việc thanh toán trước:**

- Nhà nhập khẩu cấp tín dụng cho nhà xuất khẩu.
- Đảm bảo việc thực hiện hợp đồng của nhà nhập khẩu.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán ứng trước (Advance payment)

Ví dụ : Điều khoản thanh toán (Payment) của hợp đồng thể hiện :
By T/T 100% within 30 days before shipment date.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán ghi sổ (Open Account)

- **Khái niệm:**

Phương thức thanh toán ghi sổ là phương thức thanh toán mà theo đó, nhà xuất khẩu sau khi giao hàng và gửi bộ chứng từ cho nhà nhập khẩu nhận hàng, sẽ mở sổ nợ ghi nợ cho nhà nhập khẩu và theo định kỳ hoặc thời gian thỏa thuận, nhà nhập khẩu thanh toán nợ cho nhà xuất khẩu.

- **Mục đích của việc ghi sổ để thanh toán sau:**

- Nhà xuất khẩu cấp tín dụng cho nhà nhập khẩu.
- Dùng cho trường hợp: người bán rất tin tưởng người mua, mua bán theo dạng một loạt các chuyển hàng thường xuyên, định kỳ trong một thời gian nhất định; công ty mẹ - công ty con.

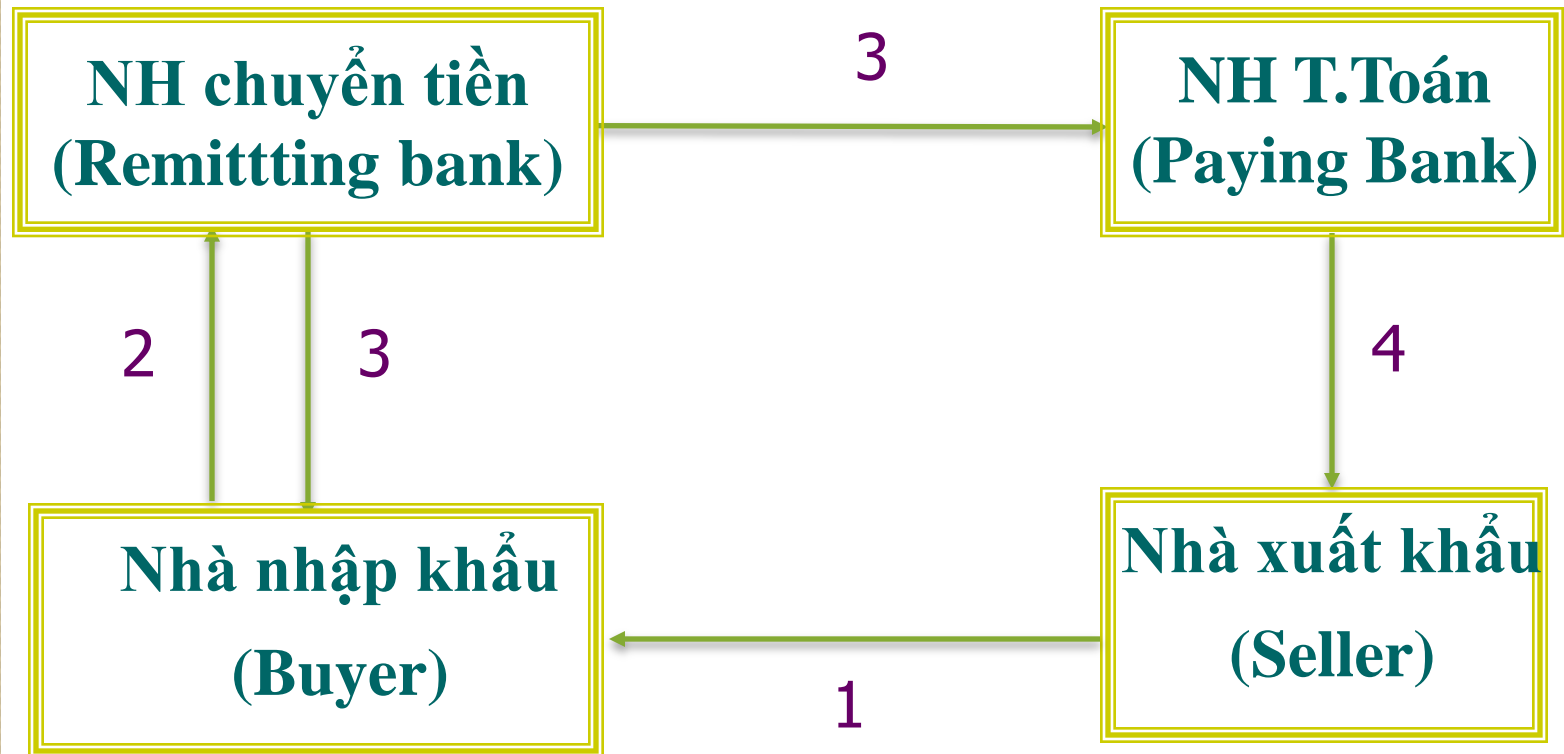
PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán ghi sổ (Open Account)

- **Những điểm cần thỏa thuận trong hợp đồng đối với phương thức thanh toán ghi sổ:**
  - Căn cứ nhận nợ cho người mua: theo hóa đơn hay kết quả nhận hàng.
  - Cách thức thanh toán: chuyển tiền bằng điện, bằng thư,...
  - Định kỳ để thanh toán: định kỳ theo ngày hóa đơn, theo ngày vận đơn hay theo ngày niên lịch.
  - Người mua chậm thanh toán: có quy định phạt, mức phạt và cách tính phạt.
  - Sổ ghi nợ người bán và sổ nhận nợ người mua khác nhau: cách thức giải quyết.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán ghi sổ (Open Account)

Ví dụ : Điều khoản thanh toán (Payment) của hợp đồng thể hiện : **By T/T 100% within 60 days after B/L date.**

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán CAD – Giao tiền lấy chứng từ (Cash Against Documents)

- **Khái niệm:**

CAD là phương thức thanh toán trong đó nhà nhập khẩu mở một tài khoản tín thác (trust account) tại ngân hàng và ký quỹ toàn bộ số tiền cần thanh toán. Khi đó, nhà xuất khẩu mới tiến hành giao hàng và xuất trình bộ chứng từ đã được thỏa thuận đến ngân hàng giữ tài khoản tín thác để ngân hàng trích tài khoản tín thác thanh toán.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

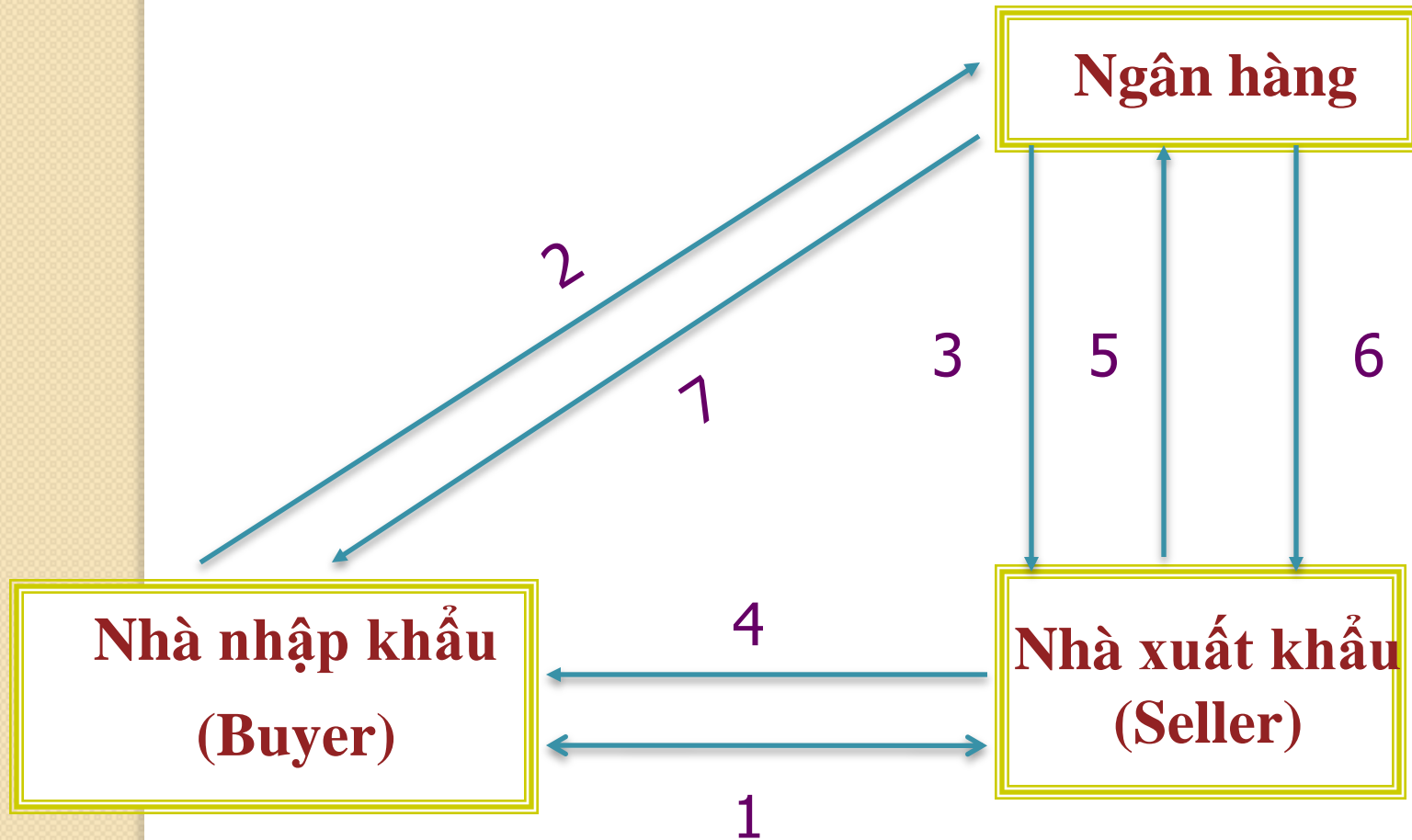
Phương thức thanh toán CAD – Giao tiền lấy chứng từ (Cash Against Documents)

▪ Các bên tham gia:

- *Nhà nhập khẩu*: có trách nhiệm thanh toán giá trị hàng hóa / dịch vụ, là người thanh toán.
- *Nhà xuất khẩu*: là người được thanh toán, là người thụ hưởng.
- *Ngân hàng*:
  - ✓ Là trung gian thanh toán, chỉ có một ngân hàng duy nhất tham gia do nhà xuất khẩu và nhà nhập khẩu thỏa thuận.
  - ✓ Mở và quản lý tài khoản tín thác của nhà nhập khẩu, kiểm soát việc xuất trình chứng từ và số lượng chứng từ của nhà xuất khẩu.
  - ✓ Thông qua ngân hàng chi nhánh / đại lý tại nước nhà xuất khẩu để chuyển tiền cho nhà xuất khẩu .

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán CAD – Giao tiền lấy chứng từ
(Cash Against Documents)

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Phương thức thanh toán CAD – Giao tiền lấy chứng từ (Cash Against Documents)

* *Phương thức CAD có nhiều thuận lợi hơn cho nhà XK nhưng đem lại rủi ro nhiều hơn cho nhà NK. Vì vậy, nhà NK phải chủ động tìm hiểu thật kỹ đối tác bán hàng cho mình khi sử dụng phương thức thanh toán CAD.*

* Ngoài ra, ứng với *phương thức trả tiền ngay* (giao hàng và/ hoặc chứng từ sẽ nhận được tiền), ngoài phương thức thanh toán CAD còn có ***phương thức thanh toán COD (Cash On Delivery – giao hàng nhận tiền)***.

* Phương thức COD thường được sử dụng nhiều khi hàng gửi qua bưu điện hay chuyển phát nhanh. Nhà XK / người bán sẽ nhờ bưu điện / hãng chuyển phát nhanh khi giao hàng cho người mua thì nhận tiền thanh toán của người mua và sau đó chuyển lại cho nhà XK, tất nhiên nhà XK phải trả phí dịch vụ cho bưu điện / hãng chuyển phát nhanh.

PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN CAD

Các vấn đề cần lưu ý

- Có một ngân hàng tham gia phục vụ quyền lợi cho nhà xuất khẩu và nhập khẩu.
- Ngân hàng không có trách nhiệm kiểm tra nội dung chứng từ nhưng phải đảm bảo đầy đủ các chứng từ như nhà nhập khẩu yêu cầu, số bản gốc và bản sao, ngân hàng không bị ràng buộc trách nhiệm với hàng hóa.
- Đảm bảo gần như tuyệt đối cho nhà xuất khẩu? Hãy giải thích vì sao?
- Nhà xuất khẩu cần tìm hiểu kỹ đối tác trước khi ký kết hợp đồng? Hãy giải thích vì sao?
- Nhà xuất khẩu cần cẩn trọng trong lựa chọn dịch vụ chuyển phát.

PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN CAD

Các vấn đề cần lưu ý

- Nhà xuất khẩu nên chú trọng đến việc ký quỹ của nhà nhập khẩu? Nếu tỷ lệ ký quỹ nhỏ hơn 100% thì rủi ro nào có thể xảy ra đối với nhà xuất khẩu?
- Nhà nhập khẩu sẽ gặp khó khăn về tài chính vì liên quan đến việc ký quỹ.
- Khi thanh toán cho nhà xuất khẩu, ngân hàng không quan tâm đến nội dung chứng từ, do đó nhà nhập khẩu có thể gặp rủi ro do nhận hàng không giống như hợp đồng được ký kết ban đầu.
- Ngân hàng có thể gặp rủi ro nếu ngân hàng đứng ra cấp tín dụng cho nhà nhập khẩu.
- CAD chỉ nên áp dụng trong nội địa, vì CAD rủi ro cao cho nhà nhập khẩu.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Một số lưu ý

Ưu điểm:

- **Đối với ngân hàng:**

Ngân hàng chỉ đóng vai trò là trung gian thanh toán thuần túy và hưởng phí, không chịu trách nhiệm gì trong việc mua bán của hai bên.

- **Đối với khách hàng:**

- Hồ sơ thanh toán đơn giản, tốc độ thanh toán nhanh nên thời gian thanh toán của người trả tiền và thời gian nhận tiền của người nhận tiền đều nhanh chóng.

- Do thủ tục đơn giản, không mất nhiều thời gian cho công việc giấy tờ nên chi phí giao dịch thấp, thuận lợi cho cả người trả tiền và người nhận tiền.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Một số lưu ý

Nhược điểm:

■ Đối với ngân hàng:

- Ngân hàng chuyển tiền phải lưu ý và kiểm soát chặt chẽ để đảm bảo tuân thủ đúng các quy định về quản lý ngoại hối của quốc gia khi chuyển tiền ra nước ngoài.
- Ngân hàng chuyển tiền có thể gặp rủi ro từ ngân hàng đại lý khi chuyển tiền như tiền bị mất, bị thất lạc do sai sót của các ngân hàng đại lý hoặc do ngân hàng đại lý phá sản...
- Ngân hàng rất bị động, chỉ thực hiện theo yêu cầu của khách hàng, chưa phát huy được hết ưu thế của ngân hàng trong hoạt động thanh toán quốc tế.

PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN

Một số lưu ý

Nhược điểm:

- **Đối với khách hàng:**

Chưa có sự ràng buộc giữa việc giao nhận hàng và việc thanh toán nên gây rủi ro rất lớn cho nhà xuất khẩu nếu là chuyển tiền trả sau và rủi ro nhiều cho nhà nhập khẩu nếu là chuyển tiền trả trước.

Phương thức chuyển tiền chỉ áp dụng khi:

- ✓ Nhà XK và NK làm ăn lâu năm với nhau và có uy tín tốt nên tin tưởng lẫn nhau, số tiền mua bán nhỏ.
- ✓ Các chi nhánh ở các quốc gia khác nhau của cùng công ty.
- ✓ Công ty mẹ - công ty con.